

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victores ferociore impotentioresque reddit, ut, etiamsi natura tales non sint, necessitate esse cogantur. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

Quorum auctoritatem secuti multi, non solum improbi verum etiam imperiti, si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent. Nunc intellego, si iste in Manliana castra pervenerit, quo intendit, neminem tam stultum fore, qui non videat coniurationem esse factam, neminem tam improbum, qui non fateatur.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

bellis civilibus	: την αιτιατική ενικού
miserius	: τον αντίστοιχο τύπο στον υπερθετικό βαθμό
ipsa	: την αιτιατική ενικού στο ουδέτερο γένος
victores	: την αφαιρετική πληθυντικού
ferociore	: την αφαιρετική ενικού στον θετικό βαθμό στο ίδιο γένος
tales (το πρώτο του κειμένου)	: τη γενική ενικού στο ίδιο γένος
exitus	: την αφαιρετική ενικού
iis	: τη γενική πληθυντικού στο θηλυκό γένος
auxilio	: την αιτιατική ενικού
auctoritatem	: την ονομαστική ενικού
multi	: το επίρρημα στον συγκριτικό βαθμό
hunc	: τη δοτική ενικού στο ίδιο γένος
castra	: τη γενική πληθυντικού
stultum	: τον αντίστοιχο τύπο στο θηλυκό γένος.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

reddit	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
sint	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα
cogantur	: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ίδια φωνή
fiant	: το γερουνδιακό στην ονομαστική ενικού του ουδέτερου γένους
velit	: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα
obsequatur	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα
parta sit	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ενεργητική φωνή
animadvertissem	: το σουπίνο και στους δύο τύπους
dicerent	: τον αντίστοιχο τύπο της υποτακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
intellego	: το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ίδια φωνή
pervenerit	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού
intendit	: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
videat	: το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
fateatur	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα.

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

miserius, ferociore, bellorum, iis, id, fore, coniurationem.

Μονάδες 7

Γ1β. «**in bellis civilibus**»: να αντικατασταθεί ο επιθετικός προσδιορισμός με δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 3

Γ1γ. «**Bellorum enim ... parta sit.**»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «**Cicero scripsit**».

Μονάδες 5

Γ2α. «**etiamsi natura tales non sint**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2β. «**quae velit victor**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2) και να δηλώσετε το συντακτικό της ρόλο (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2γ. «Nunc intellego ... stultum fore»: να εντοπίσετε τον εξαρτημένο υποθετικό λόγο (μονάδα 1), να τον μετατρέψετε σε ανεξάρτητο (μονάδες 4), να τον χαρακτηρίσετε ως προς το είδος του (μονάδα 1) και να σχηματίσετε υποθετικό λόγο που να δηλώνει υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν-μέλλον (μονάδες 2).

Μονάδες 8

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Όλα είναι αξιοθρήνητα στους εμφύλιους πολέμους, αλλά τίποτα (δεν είναι) πιο αξιοθρήνητο από την ίδια τη νίκη: αυτή κάνει τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους, ώστε, ακόμη και αν δεν είναι τέτοιοι από τη φύση (τους) να εξαναγκάζονται από τα πράγματα¹ να γίνουν. Πράγματι η έκβαση των εμφυλίων πολέμων είναι πάντα τέτοια, ώστε να γίνονται όχι μόνο αυτά που θέλει ο νικητής, αλλά (ώστε) ακόμη ο νικητής να κάνει το χατίρι εκείνων με τη βοήθεια των οποίων κερδήθηκε η νίκη.

Ενεργώντας κάτω από την επιρροή αυτών πολλοί, όχι μόνο αχρείοι, αλλά και άπειροι, αν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν ότι αυτό έγινε σκληρά και τυραννικά. Τώρα όμως καταλαβαίνω ότι, αν αυτός φτάσει στο στρατόπεδο του Μανλίου όπου κατευθύνεται, δεν θα υπάρξει κανένας τόσο ανόητος, που να μη βλέπει ότι η συνωμοσία έγινε (και) κανείς τόσο αχρείος, που να μη (το) ομολογήσει.

B1. bellum civile
miserrimum
ipsum
victoribus
feroci
talīs
exitu
earum
auxilium
auctoritas
plus
huic
castrorum
stultam

B2. reddidisti
sunto
cogeretur
faciendum
vult
obsequentur
peperisti
animadversum- animadversu
dixerint
intellexisse
perveniebatis
intende
vidissemus
fatebuntur

Γ1α. miserius : κατηγορούμενο στο υποκείμενο «nihil» μέσω του εννοούμενου συνδετικού ρήματος «est»
ferociore : κατηγορούμενο του αντικειμένου «victores»
bellorum : ονοματικός ετερόπληκτος προσδιορισμός, γενική υποκειμενική στο «exitus»
iis : αντικείμενο του ρήματος «obsequatur»
id : υποκείμενο του απαρεμφάτου «factum esse» (ετεροπροσωπία)
fore : ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο του ρήματος «intellego»
coniurationem : υποκείμενο του απαρεμφάτου «factam esse» (ετεροπροσωπία)

Γ1β. in bellis, quae civilia sunt

Γ1γ. Cicero scripsit bellorum enim exitus tales esse semper ut non solum ea fierent, quae vellet victor, sed etiam ut victor obsequeretur iis, quorum auxilio victoria parta esset.

¹ από ανάγκη

Γ2α. etiamsi natura tales non sint: δευτερεύουσα επιρρηματική παραχωρητική πρόταση, (που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της παραχώρησης στο περιεχόμενο της συμπερασματικής πρότασης με ρήμα το «cogantur»). Εισάγεται με τον παραχωρητικό σύνδεσμο «etiāmsi» και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί δηλώνει μια υποθετική κατάσταση, που, κι αν δεχτούμε ότι αληθεύει, δεν αναιρεί το περιεχόμενο της προσδιοριζόμενης πρότασης. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα («non sint»), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου («cogantur») και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν-μέλλον.

Γ2β. quae velit victor: δευτερεύουσα αναφορική πρόταση κρίσεως, προσδιοριστική (επιθετική) στη λέξη «ea». Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία «quae» και εκφέρεται με υποτακτική, λόγω έλξης από το «fiant» της προηγούμενης συμπερασματικής πρότασης. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα («velit»), γιατί το ρήμα εξάρτησης είναι αρκτικού χρόνου («fiant») και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν-μέλλον.

Γ2γ. si iste in Manliana castra pervenerit

Αναγνώριση

Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση (εξαρτημένος υποθετικός λόγος από το «intellego»)

Εντοπισμός

Υπόθεση: si iste in Manliana castra pervenerit [(si + υποτακτική παρακειμένου) («pervenerit»), γιατί η υπόθεση των εξαρτημένων υποθετικών λόγων βρίσκεται πάντα σε υποτακτική)]

Απόδοση: neminem tam stultum fore (απαρέμφατο μέλλοντα)

Μετατροπή σε ανεξάρτητο υποθετικό λόγο:

Υπόθεση: si iste in Manliana castra pervenerit (οριστική συντελεσμένου μέλλοντα)

Απόδοση: nemo tam stultus erit (οριστική μέλλοντα)

Χαρακτηρισμός

1^ο είδος: ανοικτή υπόθεση στο μέλλον

Υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν-μέλλον : si perveniat - nemo tam stultus sit

Επιμέλεια:

Ζερβουδάκης Νίκος • Ξημεράκη Κατερίνα • Ψαράκη Μάρω • Ψαρουδάκη Χριστιάνα